

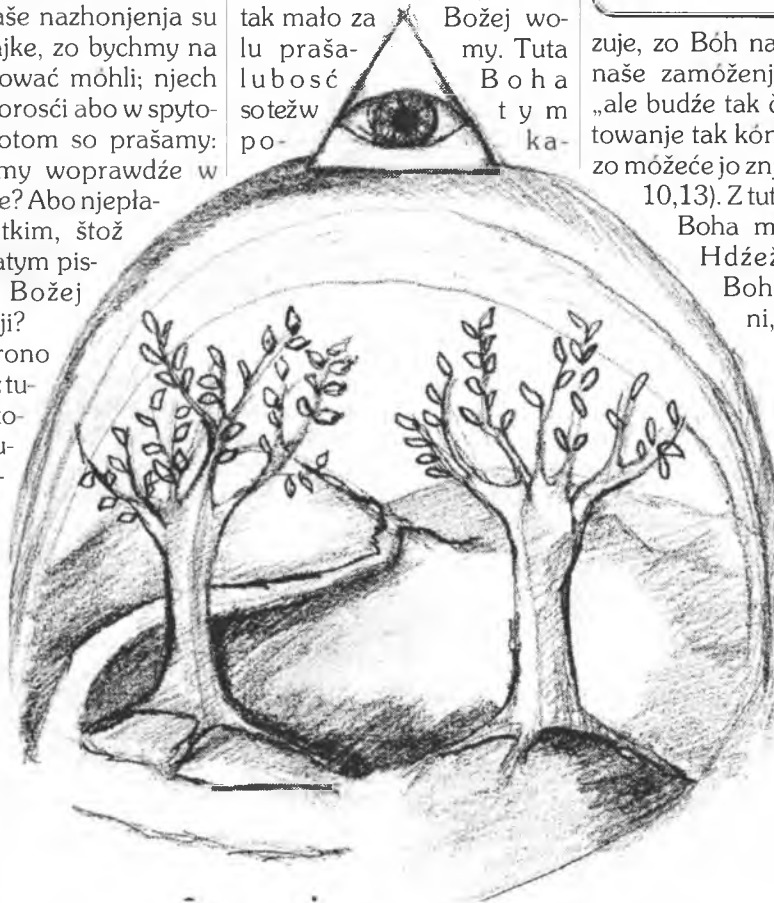
Knjez je swěrný, wón was posylnja a zachowa před złym.

(2. Tes. 3,3)

Štóž do Boha wěri, wě, zo je Bóh sylna skała a zo nchtón njemóže přećiwo njemu wobstać. Wón tež wě, zo stejimy wšitcy w Božej ruce a zo nchtón njemóže nas z njeje wutorhnyć. Ale druhdy so tola prašamy: Je tomu woprawdže tak? Plaći to tež za mnje? Naše nazhonjenja su druhdy tajke, zo bychmy na tym dwělować móhli; njech je to w chorosći abo w spytowanju. Potom so prašamy: Stejimy my woprawdže w Božej ruce? Abo njeplaći to wšitkim, štož so w Swjatym piśmie wo Božej mocy praji?

Naše hrono chce nas z tu toho spytowanja wuswobodzić. Wone nam pokazuje swěrneho Boha. A to tola rěka, zo Bože slubjenja wostanu a tež dale plaća. Bóh tola njeje čłowjek. Z čłowskim wašnjom je, zo slubjenjanje dźerži abo zo něšto započnje a bórže so wo

to wjace njestara. Příkladow za to je dosć a kóždy z nas je znaje. Bóh pak je swěrný a jeho slubjenja wostanu, dokelž přińdu z lubosće k čłowjekam. Boža swěrnosć je dopokaz jeho so njeměnjaceje a wěčnje trajaceje lubosće k nam, tež k nam, kiž so tak mało za Božej wolu prašamy. Tuta lubosć Boha sotežw tympo-

Ale Knjez je Swěrný, wón was posylnja a zachowa před złym.

Jezus je přišoť – hlej, Bóh naš je tudy, A kaž O, započatk, kónc tež wón je, stworićel wšeho, kiž čłowjek bu chudy; wěčnosć w nim sama k nam smjertnym nětk dže. Njebjesa, zemja, so zradujće, ludy: Jezus je přišoť – hlej, Bóh naš je tudy.

Žohnowany adwentny a hodowny čas přeje wšitkim dopisowarjam a čitarjam redakcija Pomhaj Bóh

zuje, zo Bóh nas njeda přez naše zamóženje spytować, „ale budže tak činić, zo spytowanje tak kónca dobudže, zo móžeće jo znjesć“ (1. Kor.

10,13). Z tutej swěrnosću

Boha móžemy ličić.

Hdžež smy za

Boha wotewrje-

ni, tam poskići

nam Bóh

swoju mócnu

ruku, zo

bychmy na-

jebać swo-

jeje słabo-

sćejemuda-

lesćěhować

móhli.

Bóh je

swěrný a

swoje slu-

bjenja dźer-

ži. To so tež

we tym po-

kazuje, zo

nas posylni.

A tež to su

mnozy z

nas nazho-

nili: „Knjez

je swěrný,

kiž je mje

posylniť.“

Někotryž-

kuli z nas

móže to tež

wuznać.

Při tym mó-

že jedyn na posyljenje w chorosćach pokazać a druhi wo tym rěčeć, kak je Bóh jeho posylniť w spytowanju abo před złym zachowať.

Zło přińdže wot zleho, wot přećiwnika Boha, kotrehož tež čerta mjenujemy. Wón

chce nam narěčeć, zo Bóh

nas njeposylni, zo so wo nas

njestara a Bože slubjenja nje-

plaća. Njemóžemy jeho z na-

šej mocu přewinyć. Ale to

tež njetrjebamy. Znajemy tola

toho, kiž je sylniši, a jeho

móžemy prosyć: „Njewjedź

nas do spytowanja, ale wu-

móž nas wot zleho.“ To rěka:

Hdyž na Božej swěrnosći a

pomocy dwělujemy, njemó-

žemy nihdže posyljenje do-

stać hač pola Boha sameho.

A naše hrono nam slubi:

Waša próstwa budže dopjel-

njena. Bóh je swěrný. Wón

nas posylni a zachowa. Bóh

w swojej lubosći k nam chce

nam hnadnje žiwjenje darić

a nic nas z wěčnej smjerću

chłostać. A tutón hnadny

Bóh swoju swěru tež hižo w

tutym našim žiwjenju poka-

za.

Tak móžemy w spytowa-

nju wobstać, hdyž tež potom

wěru do Boha njespuščimy,

ale so k njemu dźeržimy.

S. ALBERT

Rys. Hana Wićazowa

Zwony zwonja

Husto wužiwamy we wšednym žiwjenju słowo „zwo- nić“. Tak prajiš snano dru- hdy, zo dyrbiš přečelku abo přečela zazwonić. Abo hdyž někoho wopytaš, zwoniš při chěžnych durjach. Zwonjenje bě stajnje znamjo, kiž měješe čłowjekow na něšto skedź- bnić abo před něčim warno- wać.

Zwony pochadžeja najske- rje z Chiny. Před něhdže 4000 lětami so tam přeni raz naspomnichu. Štó pak je zwony wunamakał, njeda so rjec. Běchu jednorje tu a na- makaja so džensa we wšěch džělach swěta. Wosebje wa- žne su zwony we wšelakich nabožinach. Tak praji so na při- kład w buddhizmje, zo su w zwonach wšě zwuki hudź- bnych instrumentow zjedno- čene. W Egyptowskej wuži- wachu so zwončki jako amu- lety, kiž mějachu złemu wo- barać.

Tež w křesćanstwje je zwón wažny symbol. Hižo w bibliji so pisa, zo ma drasta měšnika ze zlotymi zwončkami wupyšena być (2. Mójzas

28, 33–35). Nic pak jenož na měšniskej drasće so zwončki wužiwachu. W pře- nich klóštrach služeše zwón za napominanje k modlenju. Hakle naslědnik bamža Grego- ra, bamž Sabinan (604–606), postaji zwonjenje tež zwonka klóšterskich nrjow. Spěšnje so zwony po cyłej Europje wupřestrěwa- chu. Někotre wosady wobse- džachu samo zběrki najwšela- korišich zwonow. Mějachu wosebite zwony za křizna, kwasy, pohrjeby a cyrkwin- ske swjedženje. Tež „swět- nym“ nadawkam služachu zwony, kaž na při- kład woze- wjenju časa abo warnowanju při nadpadach a wohenjach.

Druhdy so zwony w stawi- znach tež znjewužiwachu. Za čas wójnow so hustohdy ze-

škrěchu, zo bychy so kanony z nich zhotowili. W nacional- socializmje měješe Hitler samo wotpohlad, wšitke zwony w Němskej wotstronić, štož pak so bohudžak poradziło njeje.

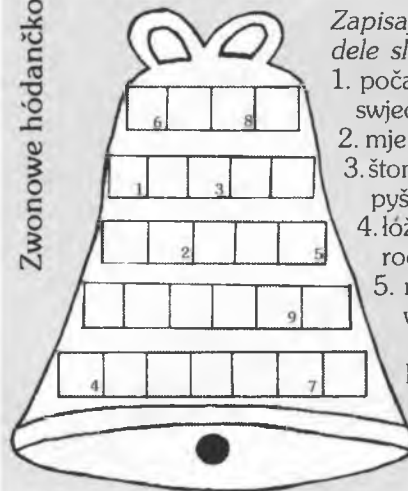
Džensa su zwony klinčacy symbol za wozjewjenje kře- scanskeho poselstwa po cy- łym kraju. Zwuraznjeja rado- sć wěriwych, napominaja k modlenju abo wołaja kem- ši. A hdyž wječor swjatok

zazwonja, spožča začuće mě- ra a spokojnosće.

Za wšitke mudre hłójčki sym zwonowe hódančko při- hotowała. Maš-li wšitko pra- wje wuhódane, wučitaš sadu, kotraž je na srjedźnym zwo- nje Michałskeje cyrkwe w Budyšinje napisana. A sna- no so při kóždym zwonjenju něšto wot woneje sady zwo- prawdža. Přeu ci wjele wje- sela při hódanju!

JADWIGA

Zwony hódančko

Zapisaj po rjedže wot horjeka dele slědowace słowa:

1. počas, w kotrymž hody swjećimy
2. mjeno Jezusoweje maćerje
3. štóm, kotryž hodownu stwu pyši
4. lóžko, w kotrymž nowona- rodženy Jezus spaše
5. město, w kotrymž Jezus wotrosc

Napismo na srjedź- nym zwonje Michał- skeje cyrkwe w Bu- dyšinje:

1	2	3
---	---	---

4	5
---	---

6	7	8	9
---	---	---	---

Rys: Jadwiga

Kantor Arnošt Holan

Arnošt Holan je so 1882 w Janecach jako syn małego ratarja narodził. Wopyta Krajnostawski wučerski se- minar w Budyšinje. Wučerić započa 1904 w Myšecach. 1907 přińdže jako wučer do Budyšinka. Tu bě z čělom a dušu hač do lěta 1934 z wučerjom a kantorom, 27 lět potajkim. Šula měješe je- ničku rjadownisku stwu za wšitke 8 lětnikow, to wozna- mjenješe wučbu wot 7 do 12 hodž. a wot 13 do 16 hodž. Njedzelu wobstara kantor- sku službu w cyrkwi, a to zwjetša na dwěmaj kemšo- maj, na serbskich a něm- skich.

Holan bě mój přeni wučer. Džensa je to za wučerjom njepředstajomne, štyri lětni- ki zhromadnje wuwučować. Při kóždej skladnosći řečeše z nami serbsce. Běchu wšak jenož dvě abo tři džěci w

rjadowni, kiž serbsce njero- zumjachu. Wulce wažne bě jemu spěwanje, kotraž rady na svojich huslach přewo- džeše. Tute pak husto wopak klinčachu. Potom so wón rozmjerza, při čimž wězo 30 džěci změrom njepřihladowaše. Hišće něšto je njezwučene, wón so woženi z jedny swojej šulerku, z Emu Gruhle z Budyšinka.

My jako jeho šulerjo wědzachmy mało wo je- ho politiskim nastaje- nju, jenož telko, zo čita- še druhdy „Reichsban- nerzeitung“ a zo měješe na swojej jace přityknje- ne znamješko z třomi horje pokazowacymi kłokami. W prózdn- nach dojdže sej husto k čěskim přečelam. Wot lěta 1918 bě sobustaw SPD, znaješe tež so-

cialistiske ideje Marxa a Eng- elsa. Nade wšej politiku pak steješe jeho lubosć a starosć wo serbski lud. 10 lět bě wón aktiwny w Poršiskej skupinje Sokoła. Wusko spřečelny bě ze svojim wučerskim

Arnošt Holan, wot lěta 1907 do 1934 kantor w Budyšinku

Foto: Serbski institut

kolegu Arnoštom Lodnim w Rakojdach. Po 1934 běstaj susodaj w Budyšinje. W tutym léce běchu jeho dla jeho politiskeho nastajenja dočasnje na wuměnk pósłali.

Z lěta 1911 bě sobustaw Maćicy Serbskeje, wot 1934 do 1937 staraše so sobu wo towarstwowy archiw. Po wój- nje móžeše swoje nazhonje- nja jako wučer w Poršicach wot 1945 do 1948 posrědko- wać šulerjam a nowowučer- jam.

Připóznaty bě jako kantor. We wójnskich a powójn- skich lětach sedžeše nimale kóždu njedzelu na piščelo- wej ławce w Budyšinku, Por- šicach, Malešecach abo Bar- će. Na tajku službu dojdže sej při kóždym wjedrje z ko- lesom.

Na jeho 50. posmjert- ninach, 12. decembra 1998, wotmě so při jeho rowje po- česćenska swjatočnosć.

KURT LATKA

Serbska cyrkej w Lubiju jako kulturny centrum poswjećena

27. oktobra tuteho lěta bě skónčnje tak daloko. Bě přišoł wuznamny džeń nic jenož za město Lubij. Lubijska Janska cyrkej, tež jako Serbska cyrkej znata, poswjeći so jako „Kulturny centrum zwjazka šesćiměstow a euro-regiony Nysa“. Z tym je tuta cyrkej přenja z měščanskich serbskich ewangelskich Božich domow we woběmaj Lužicomaj, kiž so hižo cyrkwinse njewužiwa.

Spočatk 14. lětstotka jako klósterska cyrkej natwarjeny zažnogotiski Boži dom služeše z časa reformacije hač do přenjeje połojcy 20. lětstotka Lubijskej serbskej wosadze, bu potajkim najdlěši čas swojeho wobstaća takle wužiwana. Runje tak pak bě tež znata jako cyrkej za džěće kemše. W njej stejachu

jako skład wotnajat. Za nas džěći bě přeco zajimawe kramosćić na cyrkwinsej łubi. Za woltarjom ležachu serbske nabožne spisy, kotrež nchtó wjace njetrjebaše ... Před něšto lětami so potom wosadne předstejićerstwo z čežkej wutrobu rozsudži předać cyrkej městu.

Z wjele prócu a architektoniskej wušiknosću je so nětk poradžilo tam zarjadować kulturny centrum, za což bu tež nowy foyer přitwarjeny. Atmosfera je zdobom přijomna a dostojna.

Na wotewrjenskej swjatočnosći poskići so po narěči wyšeho měščanosty, knjeza Buchholza, překwapjenka: kantata z titulom „Stawiznički zwjazka šesćiměstow“. Tekst bě napisał něhdyši farar w Němskim Wosyku

Dieter Liebig a hudźbu Friedrich Rothe. Njewopisaja so žane zwjeršne stawiznički, ale hladajo na džensniše politiske položene wulce brzantne epizody, kiž jednaja wo zmužitosci a ciwilnej kuraži. Kantatu zanjese chór Lubijskeho gymnazija „Geschwister Scholl“, cyłkowny

hudźbny nawod mješe w Budyšinje derje znaty Michał Chěžka.

Zo je so w teksće kantaty zabyło na Serbow jako lud spomnić (rěči so wo třoch narodach tuteje kónčiny!), dyrbi so jako misnjenje hódnoćić. Njehladajo na to pak běchu zastupjerjo serbskich institucijow a towarstwow wuraznje na tute zarjadowa-

Jako skład znjewužiwana Serbska cyrkej w Lubiju w lěće 1987
Foto: C. Lux

nje přeprošeni. W rozmowach při přijecu, kiž so programaj přizamkny, mējach začisć, zo je město Lubij wuraznje na tym zajimowane, njezabyć na serbski podžěl swych stawiznow. Kedžbyhódna je wosebje wotewrjenosć nawodnicy chórow gymnazija a města, knjeni Schulze, kaž tež ewangelskeho kantora, knjeza Kühne. Samozrozumliwosć a njenapjatosć, z kotrejž Lubijscy hudźbnicy džensa hižo wo tym rozmysluja, přihotować 155. jubilej Lubijskich serbskich spěwanskich swjędzenjow (w lěće 2003), zasłuži sej kedžbnosć. Mi so w tym stara wěrnosć wobkrući, zo

žije rana wot kromy.

Tež ze serbskeje strony potajkim měło so kedžbliwje scěhować, što změje kulturne žiwjenje w Lubiju w přichodze poskićeć. Sobuskutkowanje nošerjow serbskeje kultury, kotrež pak njehaći iniciatiwu na městnje, potajkim w Lubiju, by witane było. Po mojim zdaću pak je tež na času, cylu tematiku něhdyšeho serbskeho žiwjenja w Lubiju trochu wobšěrnišo wědomostnje přepytować a zjawnosći spřístupnić. Nětčiši kulturny centrum Janska cyrkej, něhdyša Serbska cyrkej w Lubiju, skići za to ideálne městno a ramik.

CHRISTIAN KESSNER

tež kedžbyhódne pišće, kotrež buchu pozdžišo do Lubijskeje Mikławšoweje cyrkwe a mjeztym do Wulkeje Slóncypřewjezene. Awtor tutech rjadkow dopomina so derje na poslednje cyrkwinse zarjadowanje w tutym Božim domje – běchu to kemše za šulskich nowáčkow w lěće 1968, jako mój mlódsi bratr do šule zastupi. Pozdžišo bu cyrkej potom

Johanniskirche Löbau
kulturzentrum des sechsstädtebundes und der euroregion nisse

Kirchliche Nachrichten von Löbau.

1. Advent, den 3. Dezember.

Text: dorm. Jerem. 31. 31—34; nachm. Rdmt. 13, 11—14.

NicolaiKirche.

(täglich geöffnet 9 bis 3 Uhr).

Vormittags 1/9 Uhr Beichte: Pastor prim. Wallenstein.
Vormittags 9 Uhr: Predigtgottesdienst und Abendmahlsfeier.

Derselbe.

Nachm. 5 Uhr: Predigtgottesdienst, darauf Beichte und Abendmahlsfeier: Pastor Böhm.

St. Johanniskirche.

Vormittags 9 Uhr: Wendischer Predigtgottesdienst: Past. Gude.

W „Oberlausitzer Zeitungen und Nachrichten“ wozjewichu so něhdy tež časy serbskich kemšow w Janskej cyrkwi.

I.

Młodego serbskego pastora jo bramberske konsistorstwo w lěse 1946 posłało daloko přeje wot domownje do wjelikeje nimskeje wosady blisko pśi Odrje. Wony duchowny jo tam namakał na jadnom boce tych wosadnych, kotarež su pśecej tam bydli, gjardych na to, až južo jich nani a předowniki su słušali do lubowaneje ewangelskeje cerkwje. Z nimi jo won lažko do kontakta pśišel a cesto se rozgranjał wo historiskich korjenjach tamnych luži. Na drugem boce jo won teke trjeřil na tych, kotarež su akle lěto abo dvě tam bydli, na tych pśesedleńcow, wugnanych, nowobergarjow a podobnych. Woni su hyšći zdychowali pod šěžkim brēmjenim slědných mjasecow – su to byli wětšy žěl žeńske, dokulaž muske su hyšći we wojskej popajži tšadali. Wo com jo won se z nimi rozgranjał? Za nje jo jano jadnučka tema eksistowała: „Kak smy se dali na wuběgi a co wšykno groznego smy nazgonili“. To jo był we jich donětejšnem žywjenju ten předny wjeliki (božko tužny) podawk. A woni su swoje gorke dožywjenja sto raz wospjetowali ...

Ako jich muske su jaden po drugem k swojej familiji namakali, njejsu woni powědali wo wojskich statkach, dokulaž su tšach měli, až možoš teke hyšći po wojnje pla rusojkich dobyšarjow do njejnady padnuš a swoju lichotu malsno zgubiš.

Cogodla toš ten dlůjki prolog? Naša bojazń jo tuchylu se minuła a ja mogu wam chylku powědaš wo tom, kak som gody w lěse 1944 dolabował.

II.

Snaž jo žinsa lažcej něco napisaš wo globalizaciji – ja se pyskam lubjej we měchu dopomnjeńkow!

W lěse 1944 jo južo wjelgin kritiski wuglědało na nimskich frontach. Tak jo cela armija, kotaraž jo stajała w Kareliskej (w podpołnocnej Finskej), copala: směr

Moje gody 1944

domownja. Smy šegnuli pśez Norwegsku; kuždu noc smy nožkowali, wednjo pak wotpocywali. Smy se bojali engelskich lětarijow. Rusojске su nas jano na zachopjeńku pśegonjowali.

Godowny cas jo se pśibližał; do Oslo njejo južo daloko było. Toš jo naš wušk rozsužił: wot 24. do 31. decembra „siesta“. Njedaloko Oslo smy pozastali a wotpocynk pytali. Ned na godownicu su naše seržanty a podoficěry se podali ze zelesnicu do Oslo. A co su wjacor wulicowali? W norwedskej stolicy jo wjelicki bordel, wosebje za nimskich wojakow. Na tšeši žěn su wšykne jěli do Oslo ... Něnto jo wojski nałog, až ma se weto stražowaš. K tomu su mě zasušili. Co tek co taki pastor w bordelu? Tak jo to šło poł tyženja: Cěla kompanija jěžo do bordela – stšělc Nowak stražuju, až nam žedne norwedske partizany našu broń njewukšadnu. Toš jo naš „sani“ (katolski kaplan z mjenim Theo Morschel) pśed špisa stupil a se zmognul: „Dajšo stšělcu Nowakaju teke raz do Oslo jěš! Wěsće zajimuju won se za norwedske głowne město!“ Tak som teke směl sebje Oslo wuglědaš.

Nejppjerwej smy do uniwersity šel. Wšykne pśistupne rumnosći su byli prozne. Na końcu som domownika nadejšeł. Dokulaž norwedski lud jo nimskim wojakam kradu gramował, som se walił engelski na njogo. Ned jo won na moje pšašanja wotgromil. Uniwersita jo zacynjona; študańce dobywaju wugle niži w Sakskej ... Kralojki grad som teke namakał (ale žednego krala!). Ducey po Oslo som teke trjeřil na kopicu wjelgin šminkowanych „damow“ we swěšatych drogich bělych kožuchach (wednjo ma bordel teke „stadtgang“!). Naraz jo se stšělito. Pasanty su malsno se rozeznali a schowali – ja teke! Norwedske partizany njejsu

spali. Wjelgin njelubo jo mě to było: Ja som rowno na droze wikował z někakim chuliganom wo zegerik. Co som dejał zachopiš ze swojimi „kronami“, kotarež smy dostawali ako wojaki. Za někotare dny smy južo byli w Danskej ... Někotare tyženje pozdžej jo sowjetski oficěr se zadrěł na mnjo popajžnego: „Dawaj uri!“ Tak jo mojo wjasele dla toho řednego zegerika jano krotke było.

III.

Hyšći dwa dnja stej nam wostał ako „specialny dowol“. Po mojom wuglěže do Oslo som zasej stražu měł. Moje kamerady, kotarež su zwětšego te dny w bordelu derje wužywali, su wulicyli, až tamne kurwy su z Parisa, tak až njamogu se dorozměš z nimsкими wojakami. Ze pśigodu smy měli we našej kompaniji dwanasćoch młodych kameradow z Elsaskeje, kotarež su běžnje francojski powědali a se dlůjko z tymi padnjonymi marušami rozgranjali. Ale wo tom cu lubjej mjelcaš!

Na pśedslednem dnju som se zmognul zastupiš do ewangelskeje fary našogo městka. Ta situacija jo šěžko wopisaš: Zaklěty nimski wojak stupijo do winikojkego norwedskego domu. Wutšoba jo mě njemožnje dybała. Snaž teke nichten njewocynijo? Cynim ja něco zakazanego? Ale gaž Bog co, pśižo wšykno hynacej.

Žeńska, tak niži 40-lětna, wotworijo žurja a kažo mě we bžezporocnej nimšćinje do jšpy! Kak ga to? Njejsom zewšym trjebał engelsćinu dlůjko znjewužywaš. Norwedski farań jo sebje brał nimsku žonu, Barlinjarku!!! Mej smej se dałej spěšnje do žywego rozgrona; tema jo był Barlinski miljej, nama wobyma pšeliš znaty a podobny.

Ale som měł akutny problem, kenž jo mě gonil na tu faru. Som kšěl wuběgnuš do bliskeje Šwedskeje. Smy se

dojednali na witše wjacor; jeje wosymnasćolětny syn by mě pšewožił až ku šwedskej granicy – wobej na sněgach. Nadrobno njok wo tom pisaš. Fararjowa jo wižela jano jadnu zadoru: Šwedy su wjelgin njespušćobne kantonisty; woni su zazdašim neutralne, ale se boje toho Hitlera. Z krotkim a ze słodkim: Jo se južo cesto stało, až woni su nimskich dezertěrow slědk posłali do rukow tych, kenž su jich potom zastšělili.

Cělu noc som wocušetý lažał a se wjergał. Co cyniš? Lěc by Šwedy respektowali, až njejo do jich teritorija tšachnuł žeden „naci“, ale bogi (antifašistiski) serbski pastor? Naslědku som se porozgranjał ze svojim njebjaskim wošcom. Po jogo raže njejsom drugi žěn se wrošil do teje mě pšichyloneje norwedskeje fary, ale som ze swojimi kameradami, kenž mě dwa raza pśed wěsteju smjeršu wuchowali su, dalej šěgnuł až k morju, žož su toži na nas cakali za pšewoz do Danskeje.

IV.

Moj godowny tyžeń w lěse 1944 – njejsom kšěl was, lube cytarstwo, wobuzys z tak špatnymi dožywjenjami, ale na końcu lubjej rozwjaseliš z wjeraškom woných dnjow: Na gwězdku smy se porali tšo kšajžu do norwedskego Božego domu – kaplan Morschel, 19-lětny študańc muziki z Wiena z mjenim Hintringer a ja. Wony stšělc Hintringer jo nam ako mejstař in spe na orgelach grał pśez dvě gožinje katolske a ewangelske godowne kjarliže z Nimskeje, Českeje, Polskeje a Engelskeje.

Žednje njezabydnjom toš tu noc z tymi kšasnými melodijami we cuzem kraju, we zymskej pyše. Njebo jo se chylało na zemju; nam jo se zdało, ako by janzele spiwali a juskali ...

Njejlědajucey na tšašnu wojnu: We tej nocy jo se teke nam Kristus narožił.

HERBERT NOWAK

Sněh, kotryž saješe so hižo wot srjedź nowembra, stwori krajinu, kajkuž móžeš hewak jenož na pohladnicach wobdźiwać. Dokelž je Łužica w adwencie lědma hdy běła přikryta, bě moje wjeselo čím wjetše. Pólscy přečeljo pak njemóžachu moju zahorjenosć za tutu bělu pychu dželić, nawopak, mjerzachu so, zo bě so hižo tak zahe telko sněha našo.

Njezwučene bě za mnje na spočatku, zo so adwent lědma swjećeše. Adwentny wěnc a kalender stej w Zamošću runje tak njeznatej kaž rjedženje črijow k swj. Mikławšej. Tón je mi swoju překwapjenku jednorje pod łožo schował. A dokelž njeběch z tym ličila, sym chětro dolho pytać dyrbała. Tež hodowničku njeswječachmy žanu w adwencie, ale hakle po hodžoch, štož mjenu skerje wotpowěduje. Trójce běch pak ze swojej katolskej swójbu w cyrkwi na „rekolekcijach“ (póstne zeńdženja z modlenjom, spěwanjom a sluchanjom na Bože słowo).

Za němskimi hodownymi wikami a zybolatymi wobchodami so mi scyła njestyskaše. W ratarskej kónčinje wokoło Zamošća, kotruž samo Polacy husto „kónc swěta“ mjenuja, je ludnosć poměrnje chuda. Tuž so telko darow njekupuje kaž w Němskej. Dóstanješ k hodam snadź nowy, třebny pulower abo čopće črije. Za to kładže so wjetša wažnosć na swójbnu zhromadnosć.

Pólske swójby swjeća patoržicu hromadže z wowkami a džědami, četami a wujemi. Tež ja so ze „swojej“ swójbu hotowach na wopyt pola wowki a džěda na wsy. Zapakowachmy napječene dobroty a wjele čopćeje drasty a čakachmy na naše awto. Bě to dwaceći lět stary Wartburg, kotryž dyrbeše patoržicu hišće na TÜV. To měješe wězo swoju přičinu. Awto bě tak daleko přezerzawjene a skónčowane, zo by normalnje lědma kontrolu přešlo. Jenička nadźija bě dohodowna smilnosć kontrolera. A woprawdže, z pomocu ble-

Hody na „kóncu swěta“

Hody lěta 1999 swječach w juhowuchodnej Pólskej, w galiciskim měšće Zamošću, hdžež přebywach cyłe lěto jako šulerka na wuměnje w tamnišej swójbje. Lěto bě za mnje wulkotne dožiwjenje, wosebje rady pak spominam na swoje pólske hody.

še „čisteje wody“ wón žiwjenje awta wo lěto podlěši. To bě za nas najrjeńši hodowny dar, wšako njebychmy sej hewak na wjes dojeć móhli.

Džěd a wowka nas wutrobnje witašaj a mje, kiž chcych so před zymu spěšnje do doma wuchować, powučišaj, zo dyrbi patoržicu muž jako přeni přez próh stupić, hewak hrozy w nowym léce njezbožo. Powědašaj mi tež wo dalších wašnjach, kiž su džensa za byte. Tak su něhdy patoržicu skotej wosebitu picu dawali a do dobreje stwy snop stajili. To měješe z božo přisporejć.

Hdyž běchmy štomik z plackami a pisanymi elektriskimi swěčkami wupyšili, padachu hižo směrki. Njesćerpliwje pytačmy za přenjej hwězdu na njebju. Hakle potom so mjenujcy patoržica z „łamanjem oplatka“ (łamanjom woblatka) započina. Woblatka su podobne na te při Božim wotkazanju, jenož wjetše, dokelž sebi z kóždym přítomnym kusk wuměniš a sebi mjez sobu měr Nowonarodženeho wupřeješ. Tutón nimoměry rjany nałožk so tež w rjadownjach, firmach a samo mjez politikarjemi pěstuje. Na tajke wašnje sebi kóždy w běhu hodowneho

časa wjele króć z druhimi přeća wuměni. Bohudžak njemóža statne hranicy tutemu nałožkej zadžělać, tuž čakam tež lětsa zaso na hodownu poštu z wotłamanym kuskom woblatka.

Dokelž sluša patoržica hišće do póstneho časa, njesmě so žane mjaso jěsć. To

Wupyšene swječátko swjateje Marje w zasněženym Zamošću
Foto: L. Malinkec

je čím ćešo, dokelž ma patoržicu dwanaće wšelakorych jědzow na blidže stać. Wot kóždeje dyrbiš woptać, hewak wočakuje će w nowym léce njezbožo. Wšelaka rybizna, baršč, wusmuž z maku a zorna – na wšo so scyła wjac njedopominam. Na žanym hodownym blidže njesmě talar za njewočakowaneho hosća pobrachować. Spytach sebi móžne reakcije předstajić, hdyby woprawdže něchtó wo durje kłapał ...

Čas hač na „pasterku“ (nóčne kemše) so z bjesadu a spěwanjom „kolędow“ (hodownych kěrlušow) spěšnje miny. Zahe hotowachmy so na puć do tři kilometry zdaleneje cyrkwe, wšako nochcymy při temperaturach wokoło minus dwaceći stopnjow wonka stać. Bě to rjane zymsko-nóčne pućowanje při so zybolacym njebju.

Sčasom běchmy dóšli a tak mózach sebi w pobóčneje kapałce cyrkwe hišće woměrje Boži narod wobhladać. Zda so, zo knježi mjez wosadami tajne wubědžowanje wo najrjeńši, najwjetši a najzajimawši Boži narod. Wobdźiwach miniaturne městačka runje tak kaž postawy wulke kaž čłowjek. Kak jara so Bože narody česća, pokaza příklad ze Zamošća. Tam běchu so wohnjowi wobornicy zawjazali přez cyłe hodowny čas při žlobiku stražować.

Dokelž bě wjes hižo dawno bjez kantora, dožiwich „čichu nóc“, tajku, kajkaž je něhdy Josefa Mohra pohnuła k jeho tež w Pólskej znametu kěrlušej. Kemšerjo pak tak mócnje spěwachu, zo pišćele ani třebne njeběchu. Syły běchu so zhromadžili, a po kemšach čujach so kaž na wjesnej bjesadze.

Hižo w njetepjenej cyrkwi běch džakowna, zo bě wowka kruče na tym wobstała, zo so čopło woblékam. Z lódzymnymi nohami a chětro mučni stupachmy, sonjo wo čopłym lóžku, po zasněženych polach domoj. Tam pak swjedžen hišće dawno nimo njebě! W nocy bě so póstny čas skónčil a nětkle čakaše druha wječer (abo zažna snědaň?) na nas. Skoku so na blido nanosychu šunka, kołbasa a pječeň. Takle swječachmy dale hač do běłeho ranja ...

LUBINA MALINKEC

„Der Sonntag“ wo ewangelskich Serbach

Sakski ewangelski tydzenik „Der Sonntag“ je w swojim wudaću z 28. oktobra wěnował wobšěrny nastawk serbskeje tematicke. Pod napismom „Die Hoffnung ruht auf den Engeln“ zaběra so awtor Benjamin Lassiwe z rěčneje a cyrkwinskej situaciji ewangelskich Serbow w třoch krajnych cyrkwach Hornjeje, sřednjeje a Delnjeje Łužicy. Wuchadžejo ze swójeho wopyta serbskeho wosadneho popołdnja w Slepom mjenuje wón problemy kaž woteběranje a wysoku starobu serbskich wosadnych a snadnu ličbu serbskich duchownych a cyrkwinskih sobudźěłačerjow. Jako nadźiju zbudžacej přikładaj mjenuje kubtanje pěstowarskich džěci po WITAJ-modelu a prócowanje Slepjanskeje fararki Ulrike Menzel wo nawuknjenje serbsčiny. Wysoko hódnoći awtor njesebične džěto superintendenta Siegfrieda Alberta za ewangelskich Serbow. **T.M.**

Dwurěčna kermuša w Rakecach

4. nowembra woswjeći Rakečanska wosada swoju kermušu ze serbsko-němskimi kemšemi. W swojich zawodnych slowach wuzběhny wosadny farar Kecke, zo maja Rakecy sylne serbske korjenje a zo bě hač do druheje swětoweje wójny serbsčina hlowna rěč w Božim domje. Wosadni spěwachu we woběmaj rěčomaj kěrluše a liturgiju. Farar Malink předowaše wo wažnosći Božeho doma jako městna, hdžež móžemy Bože słowo słyšeć a so tak z Bohom zetkać. Zdobom spominaše so na kemšach na křćenych zařidźenoho lěta a porěča farar z partnerskeje wosady w Bergenje (Nižosakska), kotryž namołwješe kemšerjow serbske korjenje jako wulke bohatstwo spóznać. Mócnje ržeše na kóncu Zejlerjowa „Nazymska myslička“ po cyrkwi. Po kemšach přewjedže so wosadna zhromadźizna, na kotrejž předstaji so w přitomnosći wjesnjanosty Paški wobnowjenje kantorata a wosebje plan za zwonkowne wobnowjenje Božeho doma, kotrež ma so klětu stać. Wjacori kemšerjo zwuraznichu, zo běchu dwurěčne kemše zajimawe dožiwjenje za nich. Za někotrych běchu wone přenje zetkanje ze serbskej rěču, za tamnych wožiwjenje rěče jich džěcatstwa. **JM**

Budźće ze žohnowanjom

13. nowembra zeńdžeštej so předsydstwje Towarstwa Cyrila a Metoda a Serbskeho ewangelskeho towarstwa k dalšemu zhromadnemu wuradźowanju. Jako přenje rozpominachu so prócowanja wo přibliženje ewangelskeho a katolskeho prawopisa. Nabožna terminologija so předžěta. Wotewrjene wosta prašenje, hač ma so do njeje tež zaprijec delnjoserbsčina. Jednotliwe prawopisne problemy maja so wobjednać we wosebitym wuběrku. Dale wuradźowaše so wo wšelakich zarjadowanjach přichodneho lěta, wosebje hladajo na tysacletny jubilej města Budyšina. Swjatkownu njedzelu budže we 18.00 hodź. ekumeniska nutnosć w Pětrskej cyrkwi. Naposledk wuradźowaše so wo ekumeniskim cyrkwinskim dnju 28.5.–1.6.2003 w Berlinje. Rozważowaje so wo móžnosći, zo SET a TCM zhromadnje wuhotujetej w němskej stolicy wšelake zarjadowanja. Hesło cyrkwinskeho dnja rěka němsce „Ihr sollt ein Segen sein“. Wobdźělnicy zetkanja dojednachu so na to, zo wužiwatej Pomhaj Bóh a Katolski Posoł jednotny přeložk: „Budźće ze žohnowanjom“. **JM**

Wosebitosć havellandskeje cyrkwy

We wsy Tremmen nje-daloko Brandenburga steji cyrkej z wosebito-sću, ze „serbskej klětku“. Z čerwjeneho cyhela natwarjenyjednolódžowy Boži dom z dwěmaj wěžomaj a zakładnym rysom w formje křiža pochadza ze spočatka 15. lětstotka. Na jeho zapadnych swislach namaka so na balkon podobny wutwark, kotremuž rěkaja „Wendenkanzel“. Tu te pomjenowanje je so do džensnišeho zdžeržalo. Cyrkej je stare putniske městno, wo čimž swědča mnohe slědy škrabanja a drapanja na wonkownej zapadnej muri. Na te wašnje zdobuty cyhelowy proch wzachu putnikowarjo sobu domoj, dokelž měješe pječa hojenske mocy. W tehdyšim času běchu putnikowarjo drje předewšěm Serbja z wokoliny byli. **JÜRGEN MAČIJ**

Zapadnswisle Tremmenskeje cyrkwy ze „serbskej klětku“ Foto: J.M.

Pśipis

Z wosebnym zajimom som we PB c. 11 cytał pśinosk z titulom „Njeboh“. Won jo wjelgin mudry; wěrim, až awtor jo dlymoko worał we gornoserbskej etymologii. Ako Dolnoserb pak wižim tu ceļu problematiku tšochu hynacej. „Za wumrětego cłowjeka znajomy stare słowo njabogi“ – tu sadu njamogu ja podpisaš. Cogodla? Tak som – na pśikład – nawuknuł wot našogo nana: *Sused chorjejo, zazdašim njejo žedna pomoc, jadnogo dnja won mrějo, naslědku jo won wumrěl – něnto jo won wumarły. Pjas nježerjo a nježrějo, mamy wjele starosći z nim, won slěka, naslědku jo won wuslěkl – něnto jo won njabogi (bogi psyck).*

Jezus jo wot wumarlych (gorrej)stanul – tak stoj w mojej serbskej bibliji; ewangelist Mathejus na pśikład pišo wosym raz wo *wumarlych* paršonach, žednje pak wo *njabogich*. Tak znajomy to z celeje biblije. A dolnoserbske luže su nowy serbski wudawk celego swětego pisma z lěta 1868 pilnje cyтали!

Potakem jano *cłowjeki wuměraju*; togodla su woni na kóncu *wumarliki/wumarlice*. *Zwěryta* wuslěkaju a su na kóncu *njaboge*. Take diferencowanje som doma nawuknuł.

Tšošku hynacej lažy problematika we takich sadach: Naš sused bu w slědnej wojnje zastšělony – won jo był ned (na měsće) njabogi (won njejo mrěl a njejo wumrěl).

To se zda bys komplikowane „ze smjeršu“ we serbsčinje; togodla jo pšeklapany dolnoserbski lud chapjał tak powědaš: Psyck bu wot awta pšejěžony a jo był ned „tot“; suseda su zastšělili, won jo był ned „tot“.

Wěsće jo to wjelgin špatna warianta. Ale mě se nutsikownje wobora, wo „*njabogich*“ lužach powědaš abo wo „*wumarlych*“ psach.

Božko som jano bogi dolnoserbski starc, kotaregož měnjenje we takich pšaňanjach maľko płaši. **HERBERT NOWAK**

Zmocowawši so kraja a luda počachu němscy nacišća hnydom knihi, kotrež so jim „škó-dne a cuze“ zdachu, do płomjenjow mjetać. Serbske njeběchu tehdy 10. meje 1933 pódla byle, jako so w Berlinje wulki ščěpowc paleše. Tola z lětom 1937 so tójšto změni a serbske čišćane słowo so ze zjawnosće zhubi.

Ja so tuž njedziwam, zo njejsmy něhdy doma nimo Spěwarskich žane druge serbske knihi měli. Čim bóle sym so potom jako młody čłowjek do serbskich zahla- dał a zalubował, po léce 1945, po přehratej wójnje, kotraž pak běše našemu ludzikej swobodu a z tym poprawom dobyće wobradžiła. Nětk móžeše so serbske čišćane słowo, drje přeco pod wěstym dohladowanjom, tola tež wulcyšnym podpěrowanjom, wuwiać a swoje puće do našeho luda mjez horami a holu nastupić.

Naša kniharnja – 150 lět

W tutym času sym štó wě kak husto w přizemju wulkeje chěže na Drjewowych wikach 21–23 w Budyšinje před předawanskim blidom serbskeje kniharnje stał a swoje krošiki a hriwnički ličił a sej pola Arnošta Simona zaso najnowšu knižku abo knihu kupił. Skromnuške su wone byle, štož wonkowne wuhotowanje nastupa, njech jednaše so wo Jurja Wingerowy „Hronow“, njech wo Richarda Iseltowe „Z brěmješka dopomnjenkow“, njech wo Antona Nawkowy přeložk Londonoweho „Běložuba“, njech wo druge serbske knihi. Wšitke su hač do džzensnišeho dnja mjez moj- jim knižnym bohatstwom wostałe, a hdyž so mi hdys a hdys za zašłosću styska, sej je wozmu a je znowa čitam.

Čehodla drje tole pisam? Tehodla, dokelž swjeći naša

serbska kniharnja nětkole swoje 150. narodniny. „Smolerjec kniharnja“ wona juž dobry lětdžesatk zaso rěka. A to či je wjac hač woprawn- njene, běše džě naš wulki wótčinc Jan Arnošt Smoler z iniciatorom serbskeho nakładnistwa a knihikupstwa byt, kiž je so tež za šěrjenje nabožneho pismowstwa w mačernej rěči zasadžował, a z jeho synom Markom mje- ješe hódneho naslědnika. W teho nakładnistwje wuchad- džachu bjezmała wšitke serbske nowiny a časopisy, šul- ske a cyrkwinske a tež džěca- ce knihi.

Hdyž džensa do Smolerjec kniharnje na Pchalekowej zastupiši, skići so či čisće hi- naši wobraz hač něhdy – pisaniši, přetož naše žiwjenje je so pisaniše, ale tež njeměr- niše stało. Tuž přejemy swo- jej jónkrótnej a jeničkej

W decembru 1851 bě Jan Arnošt Smoler w Budyšinje blisko Bohateje wěže př- nju serbsku kniharnju za- žił. Pomnik w Budyskich zelenišćach na jeho dopo- mina. Foto: T. Malinkowa

serbskej kniharni nadal wjele wuspěcha, to rěka wjele spoj- kojnych kupcow a lubowa- rjow serbskeje knihi!

HINC ŠOLTA

„Mała informacija wo Serbach w Němskej“

Tak mjenuje so brošura, ko- truz je Serbska kulturna in- formacija w Budyšinje w za- šlych lětach we wjacorych rěčach wudawała. Němska wersija je njedawno wobdžěłana znowa wu- šła. Wobjim a wuhotowa- nje z barbnymi wobrazami wotpowědujetej bje- ze wšeho narokej, poski- ćeć cuzym přenje infor- macije wo Serbach. Tež zapriječće tajkich rubri- kow kaž „Die ersten Wor- te sorbisch“, „Hinweise zur Aussprache“ a „Klei- ner sorbischer Kultur- kalender“ mam za dobre, byrnjež – misnjenja měli so korigować a wuběr informacijow měł so za přichodne wudaće kriti- sce přeprowować. To pła- či wšak wosebje za zesa- wu hłowneho wobsaha. Tu so jewi dilema, z ko- trymž so bėdži kóždy wu- dawaćel informaciskich publikacijow, njech su wone wobšěrne abo krót- ke: awtora namakać, kiž před- staji Serbow jako lud tak, zo

to tež jednotliwe džěle ludu (regiony, konfesije ...) akcep- tuja a so w dosahacej měrje

prezentowane widža. Serbska kulturna informacija je

spytała problem rozrisać ze sytu jednotliwych nastaw- kow wšelakich awtorow k jednotliwym regionam Łu- žicy. Nimo powšitkowneju přinoškow wo stawiznach a wo WITAJ-modelu su dalše přinoški regionalnje zapo- žožene – „Die Sorben im Landkreis Bautzen“, „Die evangelischen Sorben im Bautzener Land“, „Leben und Glauben bei den katho- lischen Sorben“, „Die Sorben der Region Hoyerswer- da“, „Die Sorben in der Schlei- fer Region“ a „Die Sorben/ Wenden in der Niederlausitz“. Z tajkim regionalizowanjom so cuzym pačeny wobraz wo Serbach skići – abo wobraz wo pačenych Serbach. To jedne kaž to tamne sej njepřejemy, ale je drje to wuraz našeje woprawdžitosće ...

W jednotliwych nastaw- kach njejsym zasadne zmylki namakała, ale z cyłkom sym při wšěm njespokojom. Na wjele městnach pisa so wo drastach, naožkach abo wo WITAJ- pěstowarnjach. Ale „wšoserbske“ informacije

wosebje wo přitomnosći dyr- bi sej čitar sam z jednotliwych přinoškow wučitać a je za sebję rjadować. Serbske in- stitucije su jenož pod „Die Sorben im Landkreis Bautzen“ naspomnjene. Tam pi- sa so tež wo dwěmaj serbski- maj srjedznymaj a zakładny- maj šulomaj. Hač a hdže su dalše serbske šule, čitar pra- wje njezhoni. Tola, w při- nošku wo Delnjej Łužicy pisa so wo delnjoserbskim gym- naziju. Tam informuje so čitar tež wo delnjoserbskim rozhlосу, hornjoserbske nje- dželniše wusyłanja so w arti- klu wo katolskich Serbach naspomnja – hišće něhdže něšto? Wo wudawanju „Pomhaj Bóh“ a „Katolske- ho Posoła“ čitar zhoni – wo „Serbskich Nowinach“ nic. Dalše přikłady móhla bjez problemow naličić.

Za dalše wudaća „Małeje informacije“ namjetuju te- matiske rjadowanje, mjenje teksta, so wzdać detailowych informacijow a so na to kon- centrować, za čimž so cuzy prašeja. A to Serbska kultur- na informacija wěšće wě.

MARKA MAČIOWA

Rozprawa Serbskeho ewangelskeho towarstwa na lěto 2001

Přednjesena na sobustawskej zhromadźiznje SET reformaciski dzeń w Přiwćicach

Powšitkowne informacije

Předsydstwo towarstwa je so lětsa 4 króč schadžowało. We hłownym smy so zaběrali z přihotami našich zarjadowanjow a druhich naležnosćow. Na jedne posedženje smy sej knjeza Hermaša přeprosyli, zo by nam wo swojim džěle jako člon parlamentariskej přirady při Sakskim krajnym sejmje rozprawjał.

Towarstwo ma 48 sobustawow. Porno lońšemu je to jedna wosoba wjac.

Džěło w lěće 2001

Ochranowske hesła

Lětsa mějachmy k přenjeju razej Ochranowske hesła w serbskej rěči. 200 eksemplarow su so čišćeli, nakład je rozebrany. To rěka, zo wobsteji zajim za hesła. Nětk předleža hesła za lěto 2002. Nakład je so na 250 štuk zwyżił. Was zaso napominam, kupće naše Ochranowske hesła. Wone su tež hódny dar za druhich. Knjez Šořta hižo na heslach za lěto 2003 džěla a, kaž mi praješe, wón čini tute džěło rady.

Cyrkwinski dzeń

55. cyrkwinski dzeń swjećachmy lětsa we Łazowskej wosadze. Pokazam hišće jónu skrótku na wažne dyпки: Sobotu slyšachmy přednošk knjeni Malinkoweje wo serbskich pomnikach. Njedzělu na kemšach předowaše sup. Albert. Kantorki a Łazowski tercet su nam zaspěwali. Po kemšach bě krótko počesćenje při pomniku fararja Zejlerja. Připołdniša přestawka wotmě so w hosćencu na sportnišću. W kónčnej zhromadźiznje slyšachmy přednoški knjeza Krawca ze Slepoho, knježny Donatec, knjeza Malinka a fararja Meistera. Knjeni Wićazowa bě wustajeńcu serbskich wumělcow w cyrkwi a w Domje Zejlerja a Smolerja organizowała. Na tutym městnje chcu

so hišće raz wšěm džakować, kotřiž su cyrkwinski dzeń sobu wuhotowali.

Nabožny tydzeń za džěci

Nabožny tydzeń bě lětsa zaso w Tisu. Běchmy k třecemu razej tam. Wobdžělichu so 9 džěci a tři dorosćeni. Nowostka bě, zo mějachmy muža za kucharja, a to knjeza Taranka. Wón je tute džěło jara derje zdokonał. Cyły tydzeń je derje wotběžał. Knjez farar Malink wobjedna z džěćimi stawizny wo israel-

wi. Jako towarstwo mamy so wosebje wo financy starać. Loni smy dosć derje hospodarili, naše dochody a dary kryjachu wšě wudawki.

Serbski bus

Lětuši wulět wjedžeše na přez Smochćicy do Kamjenca a Höckendorfa. Loni na zhromadźiznje w Slepom smy wo tym rěčeli, zo bychmy tež našich Slepjanskich lěpje do wulětow zapřijeli. To wšak lětsa njebě možno, do kelž wjedžeše nas jězba do

druhich kónčin. Klětu planujemy wulět do Delnjeje Lužicy, a snano so potom poskići, zo jědzemy přez Slepom.

Zwiski

Po tym zo smy loni započeli z rozmołwami ze zastupjeremi TCM, je so nětk wěsty rytmus wuwiał. Někak kóžde poł lěta so zetkawamy. Lětsa zeńdzechmy so 15. meje na farje w Radworju, dalše zetkanje budže 13. nowembra w Budyšinje. W roz-

mołwach dze wosebje wo mjezsobnu informaciju.

Přehlad wo financach

Za zaměry towarstwa smy hač dotal dostali 460 hr na darach a 606 hr na sobustawskich přinoškach. Wudawki mamy někak we wysokosći 250 hr. Tak změjemy tež lětsa zaso dobyt.

Za Pomhaj Bóh smy dotal dary we wysokosći 2 030 hr dostali (loni 3 220 hr) a abonentne pjenjezy we wysokosći 2 250 hr (loni 2 181 hr). Myslu, zo tež lětsa zaso z financami wuńdzemy.

Wuhlad na lěto 2002

Na přenim městnje steji cyrkwinski dzeń. Wón budže 8. a 9. junija w Budyšinje w Michałskej cyrkwi. Dale chcemy třeće wudaće Ochranowskich hesłow přihotować. Wudawanje časopisa Pomhaj Bóh dale wobstaramy. Džělamy na nabožnej terminologii. Je to słownik wšitkich słowow a wobrotow, kotraž so we wobłuku cyrkwje wužiwa. Knjez farar Nowak w Drjowku je nas napominał, zo bychmy do terminologije tež delnjoserbsčinu zapřijeli. Wo tym chcemy rady přemyslować. Ja bych tajke zhromadne wudaće witał.

Mamy tež nowe předewzaće: Při Michałskej farje w Budyšinje wisa serbska tafla z lěta 1802, kotraž je lědma hišće čitajomna. Knjeni Malinkowa je namjetowała, zo bychmy so jako towarstwo skladnostnje cyrkwiskeho dnja wo wobnowjenje tuteje tafle postarali. Dalša přičina je, zo budže tafla klětu runje 200 lět stara. Myslu sej, zo můžemy tutón namjet knjeni Malinkoweje podpěrać. Michałska wosada je přiražku we wysokosći 800 hr přilubiła. Prašenje je, hač chcemy tež Założbu za serbski lud wo podpěru prosyć abo hač chcemy třebne pjenjezy (někak 4 500 hr) sami zwjesć. Sym přeswědčeny, zo bychmy to z našimi mocami zdokonałi.

Na kóncu chcu so wšěm džakować, kotřiž su naše džěło podpěrali z aktiwnym sobudžětom, z pjenježnymi darami a z wobdželenjom na našich zarjadowanjach. Prošu was, zo byšće dale naše towarstwo podpěrali a nam swěrní wostali. Hdyž ma štó namjety abo naležnosće, kotraž bychmy jako towarstwo dyrbjeli wobjednawać, njech nam to prošu praji.

MĚRCÍN WIRTH,
předsyda

Předsyda SET Měrćin Wirth při swojej rozprawje
Foto: G. Wjenk

sudnikach. K financowanju nabožneho tydženja smy 128 hr ze srědkow našeho towarstwa nałožili.

Pomhaj Bóh

Je to nětk druhe lěto, zo mamy jako towarstwo tež zamotwitosć za Pomhaj Bóh. Po mojím mjenjeju je časopis dosć zajimawy. Ze wšělakich stron sym chwalby slyšał. Kritiki so měrjachu wosebje na drobne zmylki. Ale to su misnjenja, kotraž budu so přeco zaso stawać. Přemyslujemy wo tym, wonkowny napohlad časopisa wobno-

Sobustawska zhromadźizna SET

30 členow a 8 hosći zeńdze so reformaciski dzeń na hrodze w Přiwćicach k sobustawskej zhromadźiznje Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Po zhromadnym Lutherowym kěrļuš měješe farar Malink krótku nutrnosć, w kotrejž pokaza na wuznam Luthera jako strážnika wěry. Džakowny wuzběhny, zo su tež Serbja we wosobach kaž Šerachu, Zejlerju a Imišu měli wjednikow, kiž su nad ludom stražowali. Tajcy kruće stejacy stražnicy bychu serbskemu ludej tež džensa trěbni byli.

Scěhowaše postrow k. Latki z Přiwćic, kiž bě zhromadźiznu do swojeje domjaceje wsy přeprosyl. Skrótka předstaji přitomnym někotre zajimawostki ze stawiznow hroda a wsy.

Předsyda k. Wirth zdźěli, zo běchu so wjacori člonoj towarstwa zamołwili, a přečita postrownej listaj k. Šoľty z Lauterbacha a dr. Spieša z Choćebuza. Po tym poda rozprawu wo džělawasći minjeného lěta (hlej strona 8).

Za rewizijnju komisiju móžeše k. Sembdner zdźělic, zo njejsu so žane njedostatki w gospodarjenju zwěsćili. W zjawnej wólbje so dotalni člonoj rewizijneje komisije w svojim zastojnstwje wobkrućichu. Nowy přinoškowy porjad, po kotrymž plaća džělacy sobustawojo 30 eurow, wuměnkarjo 12 eurow a šulerjo 6 eurow wob lěto, so wobzamkny. Na prašenje, kelko členow je lětsa swój přinošk zaplaćilo, so na městnje njemóžeše wotmołwić. Mjeztym ličby předleža: Z cyłkownje 48 členow su 44 tukrajni winowaci plaćic, štož su dotal 38 činili.

W diskusiji přihłosowaše so tomu, serbsku taflu při Michalskej farje w Budyšinje ponowić dać. Debatu wuwabi prašenje, hač ma so dla toho próstwa wo pjenježnu podpěru pola serbskeje załožby zapodać. Naposledk so rozsudzi, zo chce towarstwo tute předewzaće přez zběrku mjez Serbami zdokoneć. K tomu ma so zjawna próstwa do medijow dać

(hlej deleka). K. Sembdner skedźbni na njedawno wuštu němsko-serbsku saksku wustawu. Eksemplary, kiž bě sobu měł, namakachu spěšnje woteběrarjow, runje tak kaž Hesta 2002, z kotrychž knj. Exlerowa 19 předa. K. Sembdner rozprawješe wo svojim njedawnym wopyće w Texasu a přednjese próstwu tamnišich Serbow wo jendźelskorěčne wudaće knihi T. Malinkoweje wo serbskich wupućowarjach. Wěcywustojnje móžeše na to nawjedowaca lektorka LND knj. Maćijowa zdźělic, zo předleža k tomu hižo wjacore naprašowanja, zo pak je tójšto čěžow, tajke předewzaće w Němskej zwoprawdźic chcyć. Předsyda k. Wirth zdźěli, zo poskići Domowina na próstwu, kiž je SET před lětami zapodało, towarstwu stwu w Serbskim domje. Wšitcy wuprajichu so za to, poskitk přiwać, wšako su tež ewangelscy po 1945 pomhali dom natwarić. Knj. Tarankowa naspomni, zo bě sama při brigadowanju polda byla.

Towarstwowym naležno-

scam scěhowaše kulturny džěl. Knj. Ratajczakowa ze Sakskeho wukubłanskeho a wupruwowanskeho kanala (SAEK) předstaji zaměry a džěło tutoho filmoweho studija. Štyri paski so pokazachu: film wo Serbskim zjězde w Slepom a krótsje přinoški wo wustajeńcy na Łazowskim cyrkwiniskim dnju, wo zapisowanju serbskich pomnikow a wo lětušim Nepilowym swjedženju w Rownom. Poskićenja so ze zajimom přiwać, wšako bě techniskich přičin dla (wusyła so jenož přez kablouwu syć) lědma něchtó z přitomnych dotal móžnosć měł, sej tute filmy wobhladać. Škoda, zo bě čas potom tak daleko pokročował, zo njebě hižo skladnosć k diskusiji. Wutrobny džak knj. Ratajczakowej a wšěm, kiž běchu wobdžěleni na zhotowjenju tutech zajimawych paskow!

Zeńdženje so skónči ze zhromadnym Wótčenašom, kěrļušom a z wutrobnym džakom Latkec mandželskimaj a dalšim pomocnikam za šcedriwe pohosćenje kaž na prawej serbskej kermuši. **T.M.**

Serbska drohoćinka w Budyšinje

Na Michalskej farje w Budyšinje namaka so serbska drohoćinka. Do wonkowneje murje přitwarka, přez kotryž do fary zastupiš, je zartwarjena tafla z lěta 1802, do kotrejež je w starym šwabachu zadypane serbske hrónčko. Tafla je šěra a njenahladna a jeje napis lědma hišće spóznać. Bjez džiwa, zo je w dalokej měrje njeznata, ani pomnikoškitarjo ju w swojich listčinach zapisanu nimaja.

Dalokož dotal wěmy, jedna so wo najstaršu taflu z ryzy serbskim napisom nic jenož w Budyšinje, ale scyła w Serbach. Wona je nastala, jako so 1802/04 dwójny dom diakonata a Michalskeje šule natwari. Nimale połdra lěttotka bě tam nad chěžnymi durjemi zamurjowana. Dwójny dom je so 1945 zničil a na jeho městnje bu po wójnje džensniša fara na-

twarjena. Tehdy je so tafla wuchowala a do přitwarka zachoda zamurjowala.

Zo ma tafla jenož serbski napis, zwisuje ze stawiznami wosady. 1802 bě Michalska wosada hišće ryzy serbska, hakle 1836 začahny z někotrymi němskimi spowědźemi wob lěto němcina do Michalskeje cyrkwyje. Zaslužbu na serbskej tafla mataj bjezdwěla tež tehdyšej wosadneje duchownaj, farar M i c h a l Hilbjenc a d i a k o n Jan Handrij Kapler. Wobaj staj znataj jako awtoraj a pře-

ložowarjej serbskich spisow.

Serbske ewangelske towarstwo je sej předewzało serbsku drohoćinku ponowić dać a ju klětu na serbskim cyrkwiniskim dnju, kiž so skladnostnje tysačlětneho jubileja města Budyšina w Michalskej wosadze přewjedže, znowa poswjećic. Klětu změje tež tafla jubilej: Wona budže 200 lět stara. Na znowaposwjećenje dnja 9.6.2002 su hižo džensa wšitcy wutrobnje přeprošeni. **T.M.**

Zjawna próstwa

**„Přez Serbow Lubosć“
rěka napismo na tafl
na Michalskej farje.
Přez Serbow lubosć chce
SET taflu ponowić dać.
Za to je někak 4 500 hr
trěbnych. Štož chcył tu
tu naležnosć podpěrać,
móže swój dar přepo-
kazać na**

**konto Serbskeho
ewangelskeho towarstwa
(konto 1 000 083 167,
wokrjesna lutowarnja
Budyšin
BLZ 855 500 00)
z přispomnjenjom
„za Michalsku taflu“.**

Tafla na Michalskej farje w Budyšinje z napisom:

Přez Božu Milosć
Přez Dobru Woñosć
Přez Serbow Lubosć
1802

Foto: T. Malinkowa

Budyšin: Wokrjesna synoda

Rozprawa wo nazymskej synodze 27. oktobra w Budyšinje

Po rańšej nutrnosti fararja Nebe z Wjelečina slyšachmy přednošk Budyskeho lékarja dr. Dietmara Wapplera wo temje:

„Smy lépsi hač Bóh? – K prašenjam bioetiki a biomediciny“.

Dr. Wappler wobmjezowaše so předewšěm na předporodne přepytowanje (pränatale Diagnostik, PND) a na přepytowanje čłowjeskeho embryja před zasadženjom do maćernicy (Präimplantationsdiagnostik, PID). Na započatku pokaza na wšelake stejnišća k prašenju: Hdy so čłowjeske byće započina? Filozof Immanuel Kant bě prajił, zo započina so čłowjek z plóđenjom. Druzy měnja, zo započina čłowjeske žiwjenje hakle z wuwicóm sebjewědomja w přenim abo druhim léče. Wustawa praji, zo ma čłowjek dostojnosť wot wšeho započatka.

W přenim džělu slyšachmy něšto wo nowšich metodach přepytowanja samodruheje kaž z ultrazwukom abo z přepytowanjom kreje a plódwody. Choroscé abo deformacije hodža so prjedy spóznać. Tola poľna wěstosc njehodži so docpěć. Zamołwitosć za přetorhnjenje samodruhosće leži pola staršeu. Poradźowanje tutech staršich je wažna wěc. Lékarrej móža pak tež juristiske scěwki hrozyc, jelizo samodruhosć njepřetorhnje. Potom steji lékar we wosebitym konflikće z powołanskim etosom.

W druhim džělu řečeše dr. Wappler wo problemach kumštneho woplóđenja. Někak 15% mandželstwow je bjez džěci. Přičiny leža w samsnej měrje pola muža kaž pola žony. Zwonka maćerneho čěla so jejkowa baňka a muske symjo zjednočatej. Najpozdzišo po 48 hodzinach so woplóđena baňka

do maćernicy zasadži. Do toho so přepytuje, hač ma strowe geny. Tu bychu so hodželi jónu namrěte choroscé lékować. Slědženja na tutym polu su w Němskej zakazane a tež Europska rada je je zakazała. Přez PID hodža so nětko hižo strowe embryja zasadzić. Přeměna genetiskeje informacije k lepšemu pak njeleži w kompetency čłowjekow. Bóh je čłowjeka jara derje stworił.

W třecim džělu zaběraše so referent z genowej techniku. Wón skedźbni na nowu publikaciju sakskeje diakonije, kotruž je wona w nadawku krajnjeje synody wudała. W 50-stronskej brošurje so zrozumiwje móžnosće a problemy wokoło biomediciny, gentchniki a etiki wobjednawaja.

W diskusiji so přirunowachu scěwki slědženja na atomowych jadrach ze slědženjom na baňkowych jadrach. We woběmaj ležitej wulke móžnosće, ale tež wulke strachi znjewužiwanja. Dr. Wappler praji, zo su w Sakskej loni někak 6 000 króc samodruhosć přetorhnyli. Hladajo na 33 600 porodow je to wokoło 17 %. Cyłkownje su w Němskej loni wokoło 150 000 króc samodruhosć přetorhnyli, to rěka žiwjenja zničili. Jenož pola 3–5 % běchu deformacije a jenož pola 0,5 % genetiske brachi zwěsćili. Kak so ze žiwjenjom při wotehnačach wobchadza, wostanje wulki problem.

Informacije z partnerskeje eforije

Delegacija partnerskeje eforije Bramsche pola Osna-brücka předstaji nam žiwjenje a džěło tamnišich wosadow. Wo 46 000 wosadnych eforije stara so 21 fararjow a jedyň superintendent. Maja tam dobru ekumenu z katol-

skimi wěriwymi. Prócuja so tež jara wo zažiwjenje zapu-ćowarjow z wuchodnjeje Europy. Jědnaće pěstowanjow je w cyrkwiskim nošerstwje.

Zajimawu rozprawu slyšachmy wo tamnišim džěle z wotwisnymi wot drogow. Mjez druhim so praji, zo je pola młodostnych nikotin zastupna droga. W němskim słowje „Sucht“ tči słowo „pytać“ a tež „čěkanje“. Pola teho, kiž trjeba za swoje žiwjenje drogi, je jedyň abo su wjacore stoľpy jeho identity naľamane. Tute stoľpy su: čělnosć, normy a hódnoty, džěło a wukonliwosć, socialne zwiski a skónčnje hišće

materielna wěstosc. Při pomocy džě wo to, zo so tute stoľpy zaso skrućeja.

Wšelčizny

Pruwowanje zličbowanja za lěto 2000 přez zarjad njeje žane zmyłki pokazało a tak je so wone wot synody přiwzało.

Wo namoľtwe krajnjeje synody za wutworjenje eforalnego konta za socialnodia-koniske džěło z młodostnymi budže so hakle na přichodnym zeńdženju wokrjesneje synody jednać.

Napominaše so, zo bychu so kandidaća za wólby do krajnjeje synody w nowym léče pytali. Je to wažny a tež zajimawy nadawk, so w tutym gremiju na dobro našeje cyrkwy zasadźeć.

HANDRIJ WIRTH

Prěni ekumeniski cyrkwinski džěń 2003

Wot 28. rózownika do 1. smažnika 2003 wotměje so w Berlinje přeni ekumeniski cyrkwinski džěń. To rěka, zo zetkaja so k přenjemu razej křescenjo ewangelskeje a katolskeje konfesije z cyteje Němskeje, zo bychu zhromadnje přemyslowali, řečeli, swjećili a so modlili pod hesłom „Budźće ze žohnowanjom“. Na kemšach a bibliskich hodžinach, w bjesadach, ale tež při připadnych zetkanjach chcedža za sebje namakać wotmoľtu na prašenje: Što móža křescenjo džensa wuskutkować, što móžemy druhim prajić?

Jako spěwar lětušeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja w Frankobrodze nad Mohanom a člon Berlin-braniborskeje přihotowanskeje skupiny ekumeniskeho cyrkwinskeho dnja běch 3. nowembra přeprašeny do Berlina. Tam předstajichu člonoj wjednistwowaj lajskeju hibanjow „Němski ewangelski cyrkwinski džěń“ a „Centralny komitej katolikow“ dotalny staw přihotowanja přenjeho cyłoněmskeho ekumeniskeho dnja. Wobě hibani budžetej zarjadowarjej tych pjeć dnjow w nalěcu 2003 w Berlinje. Rjenje by było, hdy bychu so tež Serbja na tym zetkanju wobdžělili. Ale nic jenož jako wosadni někajkeje lužiskeje wosady, ale jako člonoj serbskich ewangelskich abo katolskich towarstwow abo serbskich kulturnych skupin. Serbja su wjetšemu džělej Němcow njeznaći. Naša prezentnosť na tym dnju by byla dobra šansa, tutón brach polěpsić.

Zajimcy maja so přizjewić pod: Ökumenischer Kirchentag Berlin 2003 e. V., Geschäftsstelle, Naglerstraße 3, 10245 Berlin, tel. 030 / 297 736 90, e-mail: info oekt.de

B. PITTKUNGS

člon Berlin-braniborskeje regionalneje přihotowanskeje skupiny

Z našich horow

Prěnja pomoc našeje Lefki

Lěta dolho běch rozwučowała dorosćenych kaž tež džěci, kak maja so jako přeni pomocnicy we wšelakich situacijach zadžeržeć, njech je to na dróze abo doma: Njewědźa-li sej žaneje rady, njech wo pomoc wołaja. Prašam so pak, što je skočatam ninaučil, zo bychu ludźom pomhali? Twjerdži so tola wot wjele ludźi, zo skót rozuma nima. Ja pak sym přeswědčena wo tym, zo je Bóh tež druhim stworjenjam wěsty rozum dał, znajmjeńša našeje Lefce.

Lefka, to je naš běły žónski psyč (słownikarjo pisaja za tajke zwěrjatko „psyca“), kiž je dyrbjał jako mlody wot ludźi přeč, dokelž jich džěci psyče kosmy njeznjesechu. Nětko je wona žno wosom lět pola nas, je nawuknyła přez nóc serbsčinu a w běhu časa wšelake druhe počinki a nosy hebrejsko-serbske mjeno.

Hačrunjež smy kóždy džen něhdže wonka, to rěka po puću, běše to loni jedyn njezapomnity džen. Tola njech

naša Lefka wo tym wam sama powěda:

„Bě rjany zažny wječor babylěca a bože stónčko so chileše boži domčk. Nóżkowach wjesoła z našeje mamu z Delnich Budestec dom. Po puću wokoło mje něšto šwórcše, a dokelž tajke něšto rady ni-

Naša Lefka

Foto: priwatne

mam, so wotřasech, zo wuši tak lětašej. Ale šwórcak dyrbješe měč swój wopor a tuž sej wuzwoli moju něšto kročeli za mnu běžacu přewodnicu. W samsnym wokomiku tuta mi rjekny, zo je ju něšto do hlowy kaňnylo. Překasanc bě so potajkim do njeje dał.

Kónc sej hišće doběžachmoj, potom chcyše mama jenož tróšku wotpočnyć, dokelž jej noze zaprajišej. Wona

so sydny na šere, zornowcowe schody a mi hišće praji, zo je jej jara hubjenje. Wjele sym směla pola svojich ludźi nawuknyć, hdy mam so kak zadžeržeć, so pěknje podžakować abo so rozžohnować, ale što mam činić, hdyž je někomu hubjenje, to mi hač dotal nihtó prajił njeje. Sydných so tuž při kromje dróhi a čakach. Hačrunjež sym w našeje wsy znata a hačrunjež susodža w zahrodkach běchu, mje nihtó zańc njeměješe. Džěch so woprašec, kak so nimale bjezmócnej wjedze, ale wona mje lědma hišće zamó pomajknyć. Čakach znowa při dróze, zo by snadž něchtó přišoł. A woprawdže, po něšto času přińdže nam znata žona z jich wulkim lawdanom. Wona chcyše mje, kaž to hewak tež čini, postrowić, při čimž moja wopuška přeco sylnje machoce jako znamjo, zo so nad powitanjom wjeselu. Na tym dnju pak bě mi wšo zašto, doběžach sej za to hnydom k našeje mamje a hakle nětko žona ju wuhlada. Ja so sydných pódla schodow a čakach, što so stanje. Njehach našu mamu na žadyn pad

samu wostajić. A poměrnje spěšnje so wšo dale wotměwaše. Bě wšak to tež trjeba.

Jako tajke dziwnje trubjace awto přińdže, sydných so na mjezu a přihladowach. Dwaj pomocnikaj sunyštaj ju na nosydle do sanitki a třeci muž so z njej zaběraše. Zo tute trubjace awto potom z našeje mamu wotjědže, njezrozumich. Čehodla mje nětko sobu njewozmjje, hdyž běch tak swěrnje jej spytata pomhać? Awto bě so za křiwicu minyło a ja přeco hišće za nim hladach. Dwě žonje mje potom z wulkej prcu hač k našemu domčkej w Starych Hajnicach dowjedžeštej.

Něšto dnjow po tym smědžach pod wulkimi štomami Budyskeje chorownje našu mamu wuhladać a ju postrowić, a to bě za mnje wulke wjesele.

Modlić wšak so ja njezamóžu, ale hdyž moji ludžo spěwaja, Bohu so džakuja a jeho chwala, potom ja to rozumju a so raduju, přetož potom je za mnje přeco najrjeńšo, zo směm so mjez nimi svojego žiwjenčka radować.“

A ja so Bohu džakuju, zo směm tež ja hišće chwilkku žiwa być a – dolhož so na tutón podawk dopominam, našu Lefcynu přenju pomoc njezabudu. **HAHATA**

Informacija redakcije

Prosimy, zo bychu – jeli so to njeje hišće stało – naši čitarjo w tukraju swój abonentment plaćili. Plaćizna za jedyn eksemplar je 16,00 hr na lěto a móže so na konto 1 000 083 167 Serbskeho ewangelskeho towarstwa při wokrjesnej lutowarni w Budyšinje (BLZ 855 500 00) přepokazać.

Z lětom 2002 plaći jedyn eksemplar 8,00 euro na lěto.

Poskićamy tež móžnosć wotknihowanja wot washeho konta. W tym padže byšće nam dyrbjeli dać pisomnu poľnomoc (hlej formular).

Čitarjo we wukraju dóstanu Pomhaj Bóh darmotnje.

Poľnomoc za wotknihowanje (Einzugsermächtigung)

Z tym dam Serbskemu ewangelskemu towarstwu z.t. poľnomoc, lětnje

EUR

za časopis Pomhaj Bóh wot mojeho konta wotknihować, doniž njezaprećiwju.

mějicel/ka konta:

adresa:

číslo konta:

BLZ:

mjeno banki:

datum a podpismo:

adresa: Serbske ewangelske towarstwo z.t., Čornobohska 12, 02625 Budyšin

Powěsće

Budyšink. Wjesny kulturny centrum w Budyšinku, kiž je so wutwaril ze žitneho składa na knježim dworje, budže rěkać Dom Šeracha. Tole je njedawno wjesna rada pod Malešanskim wjesnjanostu Günterom Sodanom wobzamknyła. Z pomjenowanjom počesći so Hadam Bohuchwał Šerach, kiž bě wot 1748 do 1773 z fararjom a pčolarjom w Budyšinku byl.

Dźeći Malešanskeje pěstowarnje na swjedženju swj. Měrcina we wosadnej cyrkwi. Foto: E. Sprigade

Lipsk. Serbske studentske towarstwo „Sorabija“ w Lipsku je 27. oktobra ze sportowym swjedženjom a kermušku woswjećiło 285. jubilej swjeho wobstaća. „Sorabija“ bu 1716 jako předarske towarstwo Lipsčanskich

serbskich studentow teologije załožena a je z tym scyła přenje wot Serbow załožene towarstwo.

Zhorjalc. Klětu ma so w Zhorjalcu ewangelska zakładna šula z dwurěčnym (němsko-pólskim) profilom załožić. Zajim je wulki, srjedz oktobra hižo wjac hač 20 přizjewjenow předležese. Tuchwilu je w Sakskej 19 ewangelskich šulow, z kotrychž su štyri w nošerstwje cyrkwiniskich wobwodow a 15 w swobodnym nošerstwje. Załoženje dalšich

14 šulow je předwidžane.

Budyšin. W zwisku z klětušim tysacletnym jubilejom města Budyšina zarjadowašej ewangelska a katolska wosada swj. Pětra w nowembu tři přednoški na temu „1000 lět cyrkej w Budyšinje“. Přednošowarjo běchu prof. Karl-Heinz Blaschke, farar Jan Malink a ordinariatny rada dr. Siegfried Seifert. Wšitke zarjadowanja wotměchu so w žurli noweje katolskeje Montessori-šule w Budyšinje a běchu stajnje z wjac hač 200 přisposluharjami bohaće wopytane.

Drježdžany. Ze swjatočnym zanjesenjom thora-rólw poswjeći so 9. nowembra w sakskej stolicy nowy židowski Boži dom. Staru synagogu běchu nacionalsocialisća samsny dzeń před 63 lětami w tak mj. Kristalowej nocy zničili. Předsyda Drježdžanskeje židowskeje wosady, kontraž ma mjeztym zaso 375 sobustawow, je Budyšan Roman König.

Přeprašujemy

- 02.12. – 1. njedžela w adwenće**
10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)
11.45 hodž. nutrnosť w rozhłosu (farar Malink)
13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)
- 08.12. – sobota**
14.00 hodž. wosadne popołdnje w Klětnom (sup. Albert)
- 09.12. – 2. njedžela w adwenće**
14.00 hodž. wosadne popołdnje w Njeswaćidle (sup. Albert)
- 10.12. – pónđzela**
14.30 hodž. wosadne popołdnje we Wuježku pola Wósporka (sup. Albert)
- 12.12. – srjeda**
15.00 hodž. wosadne popołdnje we Wochozach (sup. Albert)
- 15.12. – sobota**
15.00 hodž. ekumeniske zetkanje Serbow w Drježdžanach (sup. Albert)
- 16.12. – 3. njedžela w adwenće**
9.30 hodž. dwurěčne kemše w Hodziju (farar dr. Laue / sup. Albert)
11.45 hodž. nutrnosť w rozhłosu (sup. Albert)
14.00 hodž. wosadne popołdnje w Slepom (sup. Albert)
- 23.12. – 4. njedžela w adwenće**
9.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Albert)
- 24.12. – patoržica**
10.00 hodž. Boža nóc w Budyšinje na Michalskej farje (sup. Albert)
- 25.12. – 1. dzeń hód**
9.30 hodž. delnjoserbske kemše w Choćebuzu (farar Schütt)
- 31.12. – silwester**
11.45 hodž. nutrnosť w rozhłosu (sup. Albert)
- 01.01. – Nowe lěto**
13.30 hodž. kemše w Budestecach (sup. Albert)
- 06.01. – Třoch kralow**
10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michalskej farje (sup. Albert)
11.45 hodž. nutrnosť w rozhłosu (farar Malink)

Malešecy. Na swjedženju swjateho Měrcina 11.11. wuhotowachu dźeći tudyšeje WITAJ-pěstowarnje krótki program w Božim domje. Zahraču mału scenu a zaspěwachu spěwaj, „Wšitko, štožtu mamy“ a „Swjaty Měrcin, witajk nam“.

Dary

W oktobru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo dwójce 100 hr a za Pomhaj Bóh 100 hr, 50 hr a 40 hr. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow

WUDAWAČELEJ: Serbski wosadny zwjazk, Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z. t., Čornobohska/Czornebohstraße 12, 02625 Budyšin/Bautzen

HŁOWNY REDAKTOR: Superintendent Siegfried Albert, Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/481280)

ZAMOLWITA REDAKTORKA: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711)

ČIŠĆ: Serbska čišćernja Postvertriebsnummer: F 13145

ZHOTOWJENJE A ROZŠÉRJENJE: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

PŘIHOŠKI A DARY: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

POMHAJ BÓH wuchadźa mēsaćnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 16 hriwnow.